

Verslag vergadering Comité van Toezicht POP NL

dd. 9 december 2016

Aanwezig

Vertegenwoordiging namens Economische Zaken:

- * Voorzitter de heer A. H. Gierveld (Ministerie van Economische zaken, directie ELVV)
- * Mevrouw M.C. Remmers (Ministerie van Economische zaken, directie ELVV)
- * De heer E.J. v.d. Linden (RVO.nl, ter vervanging de heer M.M. v.d. Burg)

Vertegenwoordiging van de provincies:

- * landsdeel Zuid: de heer T.J.D. Mulder, provincie Limburg
  - * landsdeel Oost: mevrouw M. v.d. Berg, vervanger de heer A.J.H. Thijssen, provincie Gelderland
  - * landsdeel Noord: mevrouw A. Hijlkema, provincie Fryslân
- Ambtelijke ondersteuning: mevrouw I.L.J.M. Bisschops, voorzitter TPO (provincie Limburg)

Overige leden

- Namens de natuur- en milieuorganisaties: de heer W. Kooy, BoerenNatuur.nl
- Namens de sociale- en economische partners: het Nederlands Agrarisch Jongeren Kontakt (NAJK), mevrouw N.J. Both
- Namens de Europese Commissie: mevrouw S. Osaer, mevrouw P. Vinckier

Namens het Regiebureau

Mevrouw J. Gooijer, Secretaris CvT POP / Mevrouw A.M.P. Nap, Adj. secretaris CvT POP.

Afwezig met kennisgeving:

- Unie van Waterschappen (UvW): de heer A. J. Vermuë
- * landsdeel West: de heer G.M. Biermann, provincie Noord Holland
- Vereniging Nederlandse Gemeenten: mevrouw H.B. Scheeringa
- Namens de landbouworganisaties: Land- en Tuinbouw Organisatie LTO, de heer G.C.van 't Klooster

Afwezigen hebben schriftelijke inbreng geleverd of punten meegegeven aan andere leden.

1. Opening

De heer Gierveld opent de vergadering. Kort voorstelrondje omdat twee aanwezigen voor het eerst aan de vergadering deelnemen. Mevrouw Remmers, MT-lid bij directie ELVV heeft de plaats van mevrouw Pondman in CvT overgenomen. Mevrouw Vinckier, landendeskmedewerkster DG-Agro Europese Commissie, is als landendeskmedewerkster Vlaanderen de back up voor mevrouw Osaer.

2. Agenda

Agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

3. Verslagen vorige CvT-vergaderingen

3.1 Verslag bijeenkomst 24 juni 2015

Geen op- of aanmerkingen. Verslag vastgesteld

3.2 Verslag schriftelijke ronde

Geen op- of aanmerkingen. Verslag vastgesteld.

4. Stand van zaken POP2

4.1 Stand van zaken Jaarverslag POP2 2015 en financiële afhandeling POP2

- Jaarverslag POP2 2015 is goedgekeurd.
- Laatste financiële aangifte POP2 heeft in juni plaatsgevonden. Balans moet nog worden opgemaakt door de Commissie, dan volgt een definitief besluit. Mogelijk dat een korting zal volgen wegens het niet volledig volgen van de voorschriften inzake de eindafrekening. Die korting zal maximaal 1 miljoen euro bedragen.

De afhandeling van projecten die overgegaan zijn van POP2 naar POP3 worden nauwlettend gevolgd door het Twaalf Provinciën Overleg POP (TPO).

4.2 Ex post evaluatie POP2

Uit evaluatie blijkt dat er onder de vier assen veel maatregelen uitgevoerd zijn, die tot een uitgave van 590 mlj euro aan ELFPO-middelen hebben geleid. Daarnaast is per ELFPO-euro 4 euro aan extra uitgaven gedaan. Er is dus sprake geweest van een groot hefboomeffect.

Mevr. Gooijer licht het vervolgtraject toe: het CvT stemt in met de ex post evaluatie, waarna de evaluatie aan de Commissie toegezonden zal worden. De publieksversie van de ex post evaluatie en de managementsamenvatting worden aan de Tweede Kamer aangeboden. De stukken zullen met de onderliggende rapporten op de website van het Regiebureau gepubliceerd worden. Over de bevindingen is een workshop gehouden. Eén van de aandachtspunten voor de toekomst is 'communicatie'. Dit punt is ook aan de orde geweest op de POP-dag van 17 november jongstleden. Gaat om communicatie over bijvoorbeeld openstellingen, maar ook om communicatie over procedures, processen en gebeurtenissen. Het vereenvoudigen van procedures en processen om de uitvoering van het programma zo soepel mogelijk te laten verlopen is en blijft punt van aandacht. Daar waar mogelijk worden vereenvoudigingen doorgevoerd.

Naar aanleiding van de voorliggende stukken worden de volgende opmerkingen gemaakt:

- * veel waardering voor de voorliggende stukken. Complimenten voor de goede leesbaarheid, de overzichtelijkheid en de aantrekkelijke vormgeving van de publieksversie.
- * Met de conclusies wordt door de provincies en maatschappelijke actoren ingestemd.
- * In de publieksversie staat een interne tegenstrijdigheid. Enerzijds wordt gemeld dat de achteruitgang van de biodiversiteit afgeremd is, anderzijds stelt het document dat er sprake is van 'verbetering' van de biodiversiteit. Naar aanleiding van deze opmerking wordt geconcludeerd dat er sprake is van maatregelen die op zich een positieve bijdrage leveren, maar dat er ook andere factoren zijn die de uitkomst beïnvloeden, waardoor het gemeten eindresultaat tegen kan vallen. Enerzijds mag van bepaalde maatregelen, bijvoorbeeld een agromilieumaatregel, een bepaald effect verwacht worden (verbetering of afremming verslechtering), overigens vaak pas op langere of zelfs lange termijn, anderzijds is de correlatie tussen de genomen maatregelen en de uiteindelijk zichtbare effecten vaak moeilijk aantoonbaar door alle andere factoren die ook van invloed zijn. De teksten van de ex post evaluatie zullen hier op gescreend worden.
- * Decentrale vormgeving van POP3 is een aandachtspunt. Daarbij wordt opgemerkt dat de decentralisatie als zodanig niet problematisch en juist wenselijk is ('beleidsmatige verschillen zijn wenselijk bij ongelijke situaties in provincies / "hoe dichter bij een gebied, hoe specifiek de aanpak op het gebied gericht kan worden" en daarmee wordt een goede lokale aanpak mogelijk'), maar onnodige bureaucratische verschillen zijn wel problematisch: verschillende openstellingsdata, verschillen in openstellingsbesluiten op punten die niet beleidsmatig relevant zijn. Veld heeft veel behoefte aan transparante en op procedurele punten identieke regels. Vereenvoudiging van regels, vermindering van de administratieve lasten en goede communicatie is en blijft van belang.
- * De vertegenwoordiging van de Commissie merkt op dat na officiële indiening van de stukken een geharmoniseerde beoordeling aan de hand van interne richtlijnen van de Commissie zal volgen. Die beoordeling is met name gericht op de compliance met de voorschriften en de 'robuustheid' van de conclusies en aanbevelingen. Ook de resultaten van de MidTermEvaluatie zullen daarbij betrokken worden. Naar verwachting zal in het voorjaar van 2017 een brief met aanbevelingen aan de Lidstaten gezonden worden. Een eerste screening van de nu voorliggende stukken geeft de indruk dat het stuk compleet is en inderdaad goed leesbaar.

De voorzitter concludeert dat rekening houdend met de gemaakte opmerking inzake de interne tegenstrijdigheid met betrekking tot de biodiversiteits-ontwikkeling, die nog zal worden gezien, het CvT INSTEMT met verzending aan de Europese Commissie.

Naar aanleiding van de ex post evaluatie wordt opgemerkt dat bij het Agrarisch Natuur- en landschapsbeheer (AgNlb) een grote slag gemaakt is door de invoer van het collectieve systeem. De in de ex post gemaakte opmerkingen inzake het AgNlb zijn daarmee goed opgepakt. De heer Kooij merkt op dat de collectieven ook héél veel energie krijgen van de ontwikkelingen. Door het stimuleren van lokale samenwerking, ontstaan nieuwe initiatieven.

Mevr. Osaer merkt op dat het systeem van collectieven ook binnen de Commissie en andere Lidstaten met veel belangstelling wordt gevolgd. De Commissie is zeer benieuwd naar de resultaten die het nieuwe systeem op gaan leveren.

5. Stand van zaken POP3

In de stukken wordt kort weergegeven waar Nederland op dit moment 'staat' met de uitvoering van POP3. De openstellingen voor 2017 zijn inmiddels zo goed als uitgekristalliseerd. De data van openstellingen zullen goed gecommuniceerd worden.

De Jonge Landbouwers regeling (JoLa) is in juni 2016 opengesteld (en in december opnieuw) en de eerste openstelling is geëvalueerd door een extern evaluator én de NAJK. De punten die uit de evaluaties naar voren gekomen zijn, zijn voor zover mogelijk meegenomen bij de nieuwe openstelling in december, maar zullen verder betrokken worden bij de openstelling die voor 2017 wordt voorzien. Alle resterende vragen en opmerkingen zijn belegd bij de Werkgroep JoLa. Voor het onderwerp JoLa is ook veel politieke belangstelling. Ook bij de EZ-begrotingsbehandeling was er aandacht voor. Mevr. Both merkt op dat de JOLA bedoeld is voor ondernemers na bedrijfsovername, omdat dat de financieel zwaarste periode is. De regeling is eigenlijk niet bedoeld voor maatschappen. In het JoLa evaluatie rapport staan veel van de punten van de NAJK opgenomen, maar de formulering behoeft hier en daar aandacht. Hierover zal mevr. Both nog contact opnemen met het Regie bureau POP. Feit dat JoLa 'overvraagd' is wil zeggen dat het kwantitatief weliswaar goed gegaan is, maar kwalitatief zijn verbeteringen mogelijk. Bovendien zou je ook kunnen concluderen dat het openstellingsbedrag te laag geweest is.

Naar verwachting zullen de ontwikkelingen in 2017 positief zijn. POP3 komt nu echt op stoom. Een meerjarige doorkijk wordt door partijen gewenst gevonden, ook omdat aanvragers behoefte hebben aan tijdige duidelijkheid en zekerheid. Daarom is het ook van groot belang dat bekend gemaakte openstellingsdata ook GEHAALD worden! Ook is het van belang dat de termijn tussen indienen van een aanvraag en het verkrijgen van een beschikking zo kort mogelijk is. Hoewel provinciale invulling prima is, zijn de actoren die gebruik maken van het POP vaak niet provinciaal georganiseerd. Ook daarom is uniformiteit in openstellingen gewenst.

Feitelijk bestaat het POP uit twee te onderscheiden onderdelen, het onderdeel agrarisch natuurbeheer ('grondgebonden') en het onderdeel 'niet grondgebonden'. Bij het agrarisch natuurbeheer zijn er veel wijzigingen doorgevoerd en dit onderdeel loopt goed. Het onderdeel niet grondgebonden is een uitdagende klus, waarbij het aantal voorgenomen openstellingen voor 2017 ambitieus te noemen is én er in het afgelopen jaar ook al veel openstellingen geweest zijn. Grote uitdaging op dit moment is de ICT. Vooral doordat het systeem de samenwerking tussen Betaalorgaan en Provincies op de juiste manier moet ondersteunen.

Mevr. Osaer geeft aan dat de Commissie met veel belangstelling kennis genomen heeft van de evaluatie van de JoLa. Die werkwijze, een goede evaluatie na een openstelling, wordt door de Commissie van harte gesteund. In hoeverre wordt een dergelijke evaluatie ook voor andere maatregelen voorzien? Mevr. Gooijer geeft aan dat in het kader van het voorbereiden van het Jaarverslag over 2016 een uitvraag over de regelingen wordt voorbereid. Een en ander wordt besproken in het TPO, waarbij ook bezien wordt op welke wijze ervaringen met en evaluaties van regelingen betrokken kunnen worden bij het Jaarverslag. Daarnaast wordt op het gebied van Watermaatregelen zeer expliciet een vinger aan de pols gehouden. Daartoe is een Adviesgroep Water in het leven geroepen.

In oktober 2016 is notificatie POP3 2016 ingediend. Er zijn over de notificatie verhelderende vragen gesteld, die Nederland zal moeten beantwoorden. Aandachtspunt zijn de targetindicatoren, die alleen in een beperkt aantal gevallen aangepast mogen worden. Voor Commissie is het verwijderen van de GMI uit het POP een grote teleurstelling, omdat garantstellingsregelingen één van de speerpunten van de Commissie voor deze periode zijn. De Commissie wil daarom goed inzicht krijgen in de problemen waar Nederland tegenaan gelopen is.

Mevr. Remmers licht bijlage 5.2 van de agenda toe. Nederland is door de Commissie, onderdeel Energie, in gebreke gesteld in verband met het volgens de Commissie niet tijdig voldoen aan de

richtlijn energie-efficiency. DG Agri heeft aangegeven dat, gezien deze ingebrekestelling ook verband houdt met de toepasselijke ex-ante voorwaarde P.5.1. op energie efficiëntie, en waarvoor een deel nog niet voldaan was op moment van goedkeuring van POP3, dat dit ook gevolgen kan hebben voor het POP. Eventueel komt er een betalingsstop op de maatregelen waarvoor de de toepasselijke ex-ante voorwaarde niet vervuld is voor eind 2016. Volgens een eerste analyse zou het mogelijk om twee maatregelen gaan, met een ELFPO-bijdrage van 16 miljoen euro. NI betwist echter dat ze niet voldoet en gaat er vanuit zolang het standpunt van Nederland nog niet is weerlegd, geen betalingsstop zal volgen. Het ingediende bezwaar zou een opschortende werking moeten hebben. Mevrouw Osaer licht toe dat DG Agri in deze DG Energie dient te volgen. Graag zou zij de informatie ontvangen over welke maatregelen en welk budget het zou gaan. Bij een beperkt geprogrammeerd bedrag of betreffende maatregelen, is het risico voor het ELFPO-fonds dus ook beperkt. Zelfde problematiek speelt overigens bij OP-West (EFRO). Het is van belang dat er snel duidelijkheid in deze komt.

6. Werkplan Regiebureau POP

Het voorliggende werkplan 2017 is iets anders van opzet dan vroeger. Er is gestreefd naar concreter vastleggen van doelen en te behalen resultaten. Ook wordt de verbinding tussen de beide onderdelen van het Regiebureau (Programmateam en NetwerkSupportUnit) versterkt. Aanwezigen zijn van oordeel dat het werkplan een helder en leesbaar verhaal is. De 'sterkere regierol' die het werkplan uitdraagt wordt gesteund. Belangrijke taken van het Regiebureau zijn vooral ook het bijeen brengen van kennis, het verbinden van partijen en het zorgen voor een zo eenvoudig mogelijke uitvoering ('drempelverlagend werken'). Mevr. Osaer geeft aan dat de goede samenwerking met het Regiebureau zeer gewaardeerd wordt. De heer Kooij geeft aan dat het stellen van concrete doelen verder in de toekomst ('zo willen we werken per 1-1-2018') goed zou kunnen helpen om de werkwijze zo gestructureerd te krijgen als iedereen wenst. De tijd is dan lang genoeg om er goed over na te kunnen denken en alles op de juiste wijze te organiseren. Bij het AgNb heeft deze werkwijze goede resultaten opgeleverd. De voorzitter concludeert dat het Werkplan is VASTGESTELD.

7. Rondvraag

Mevr. v.d. Berg geeft aan zeer positief te staan tegenover de wijzigingen die door de Omnibusregelgeving worden voorgesteld. Mevr. Osaer geeft aan dat de versoepeling in de Omnibusregeling inzake de selectiecriteria aan zeer strikte voorwaarden verbonden is. De werkzaamheden die Nederland met betrekking tot de selectiecriteria heeft verricht zijn zeker niet voor niets geweest!

De heer Kooij geeft aan dat hij per 1-2-2017 terugtreedt en wordt opgevolgd door mevr. Evelien Verbij, die dan ook zijn plaats in het CvT over zal nemen. De heer Gierveld dankt de heer Kooij van harte voor zijn constructieve en enthousiaste inbreng in het CvT.

8. Sluiting

De heer Gierveld bedankt alle aanwezigen voor hun inbreng en sluit de vergadering.

#####